

Σύγχρονες Πόλεις – Παγίδες Θερμότητας

Τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνουμε

Δρ. Ιωάννης Χαραλαμπόπουλος
Βιοκλιματολόγος

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
icharalamp@aua.gr

Θερμικό περιβάλλον

Κύριε, ανάπαυσον τὴν ψυχὴν τοῦ κεκοιμημένου δούλου σου (τοῦδε), ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ χλοερῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως, ἔνθα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός

Communication

Thoughts about the Thermal Environment and the Development of Human Civilisation

Ioannis Charalampopoulos ^{1,*} and Andreas Matzarakis ^{2,3}

¹ Laboratory of General and Agricultural Meteorology, Agricultural University of Athens, Iera Odos 75, 11855 Athens, Greece

² Research Centre Human Biometeorology, German Meteorological Service, D-79104 Freiburg, Germany

³ Department of Earth and Environmental Sciences, Faculty of Environment and Natural Resources, University of Freiburg, Werthmannstr. 10, D-79085 Freiburg, Germany

* Correspondence: icharalamp@aua.gr; Tel.: +30-210-5294234

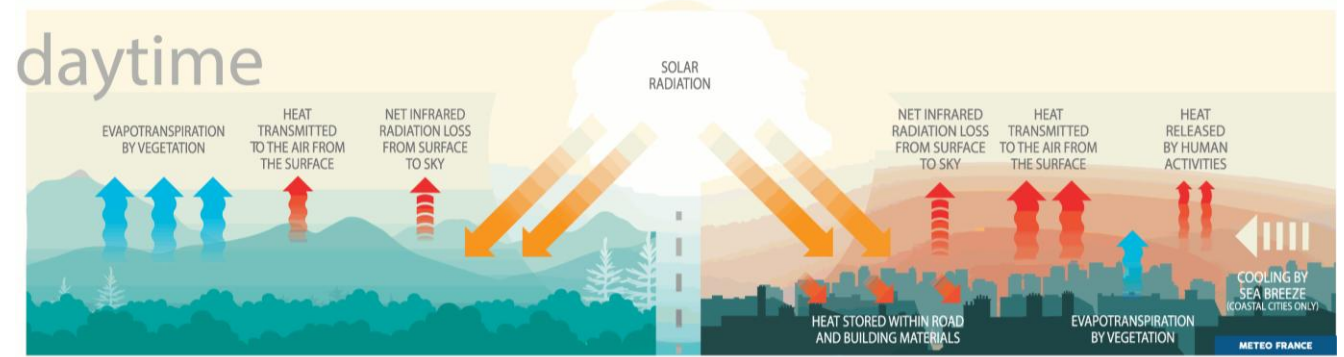
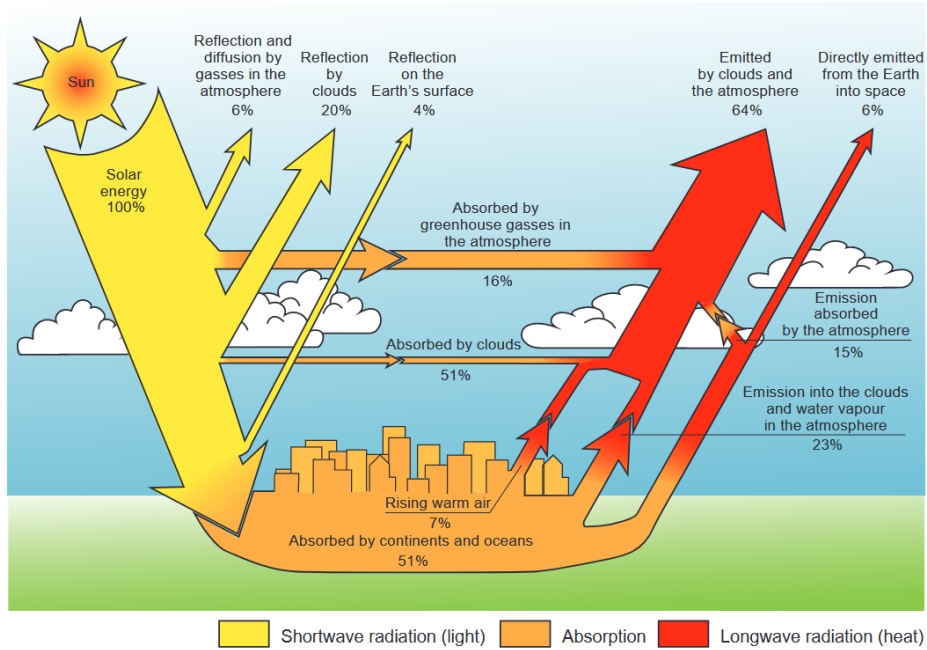

Παράδεισος, Ηλύσια Πεδία, Κόλαση, Valhalla, Αδάμ και Εύα

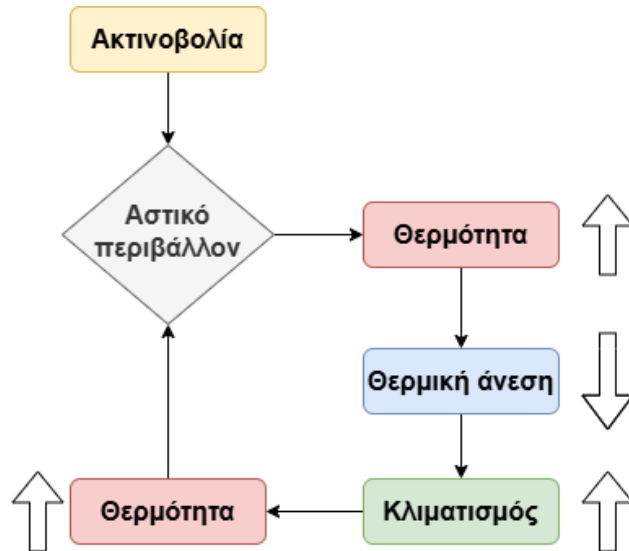
icharalamp@aua.gr

Τι είναι και τι κάνει μια πόλη;

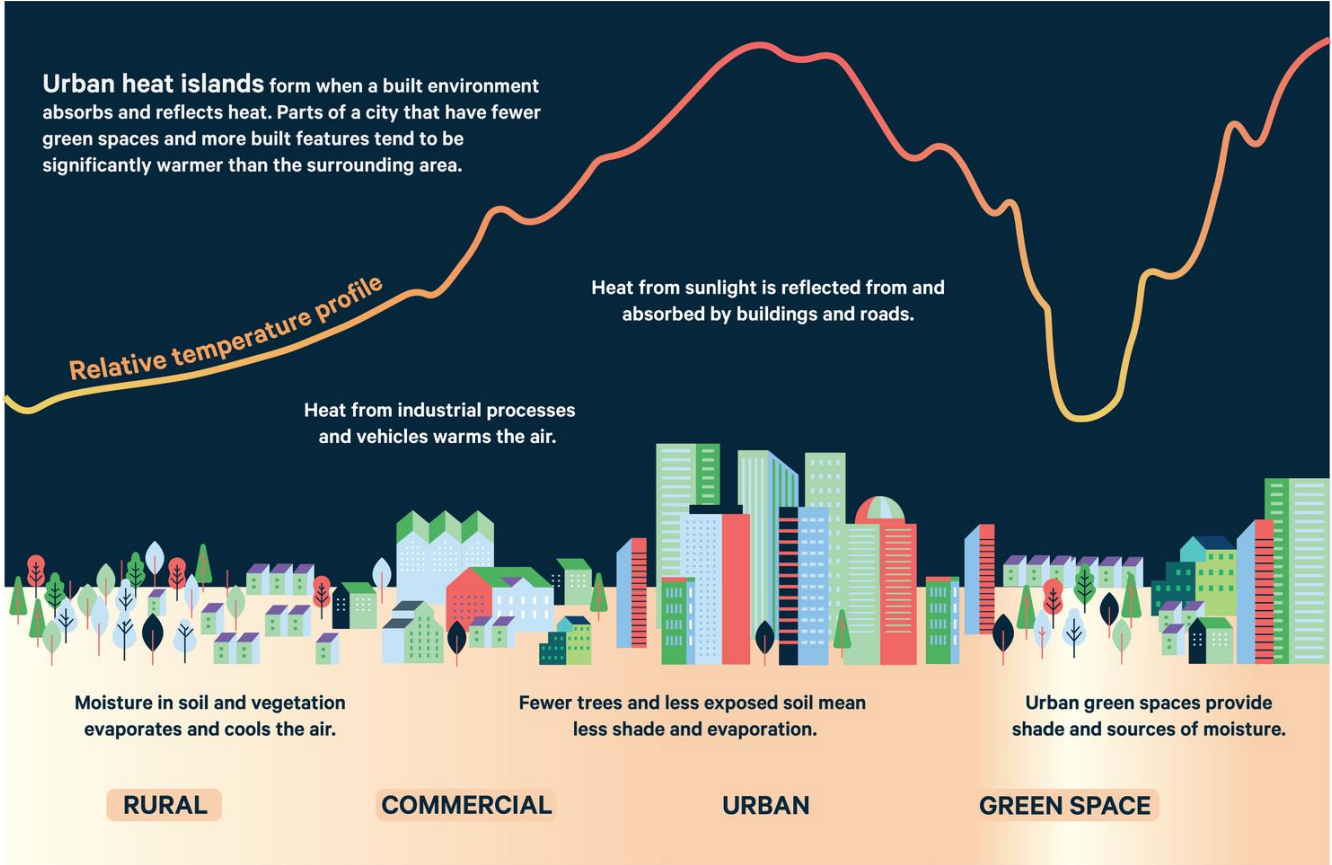

Masson V, et al. 2020. *Annu. Rev. Environ. Resour.* 45:411-44

Είναι μια παγίδα θερμότητας την οποία προσπαθούμε να δροσίσουμε προσθέτοντας επιπλέον θερμότητα.

Τι είναι και τι κάνει μια πόλη;

Αυξάνει τη θερμική καταπόνηση επιβαρύνει σωματική, ψυχική υγεία και μειώνει την παραγωγικότητα

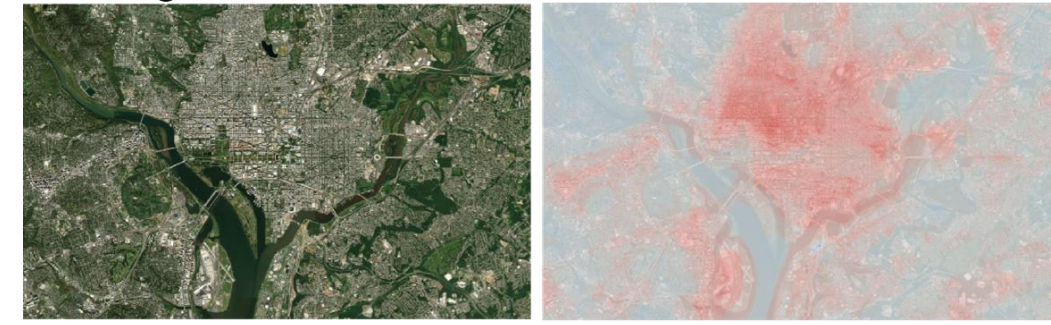
Kansas City, MO

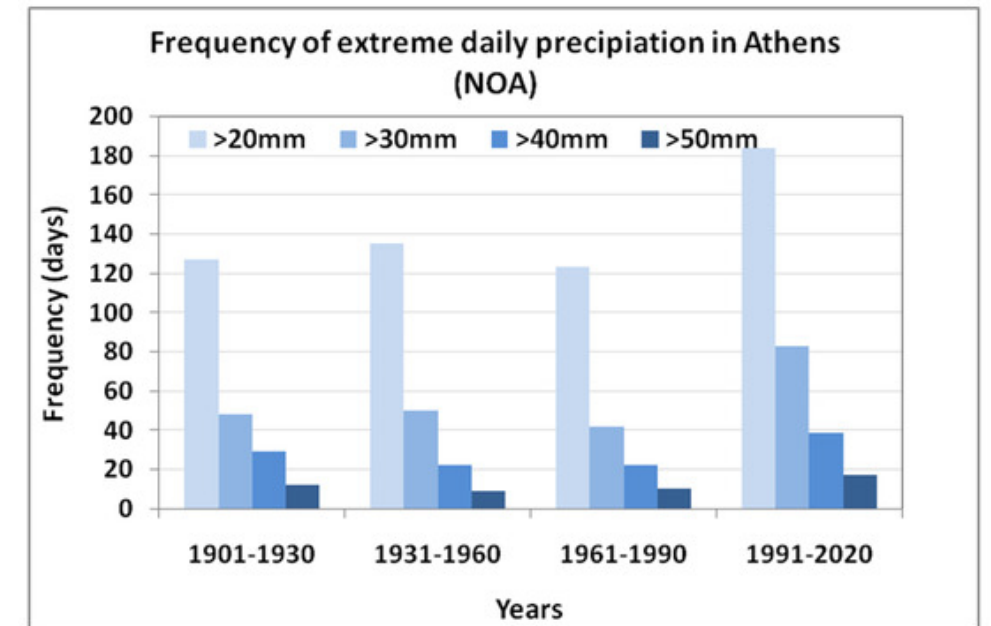
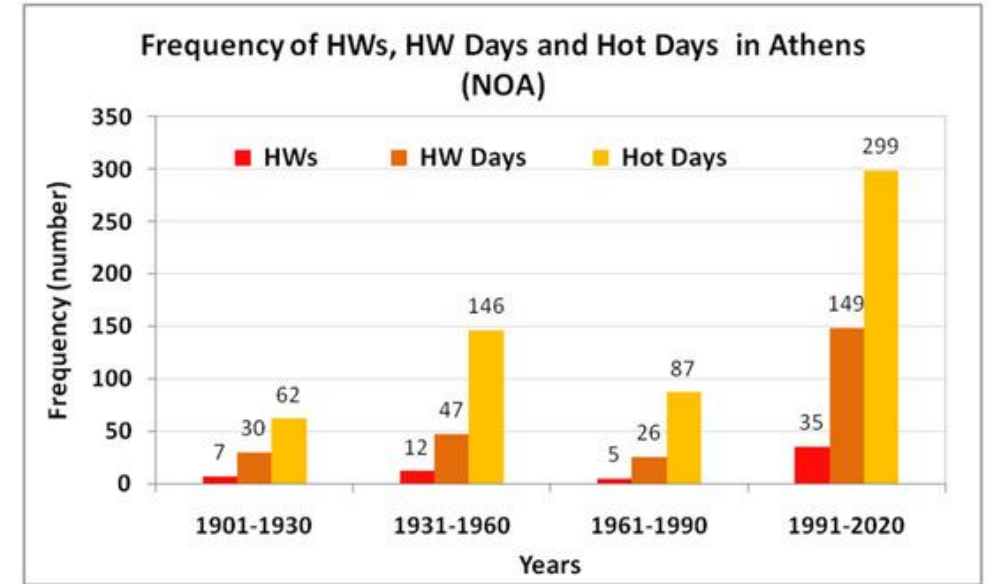
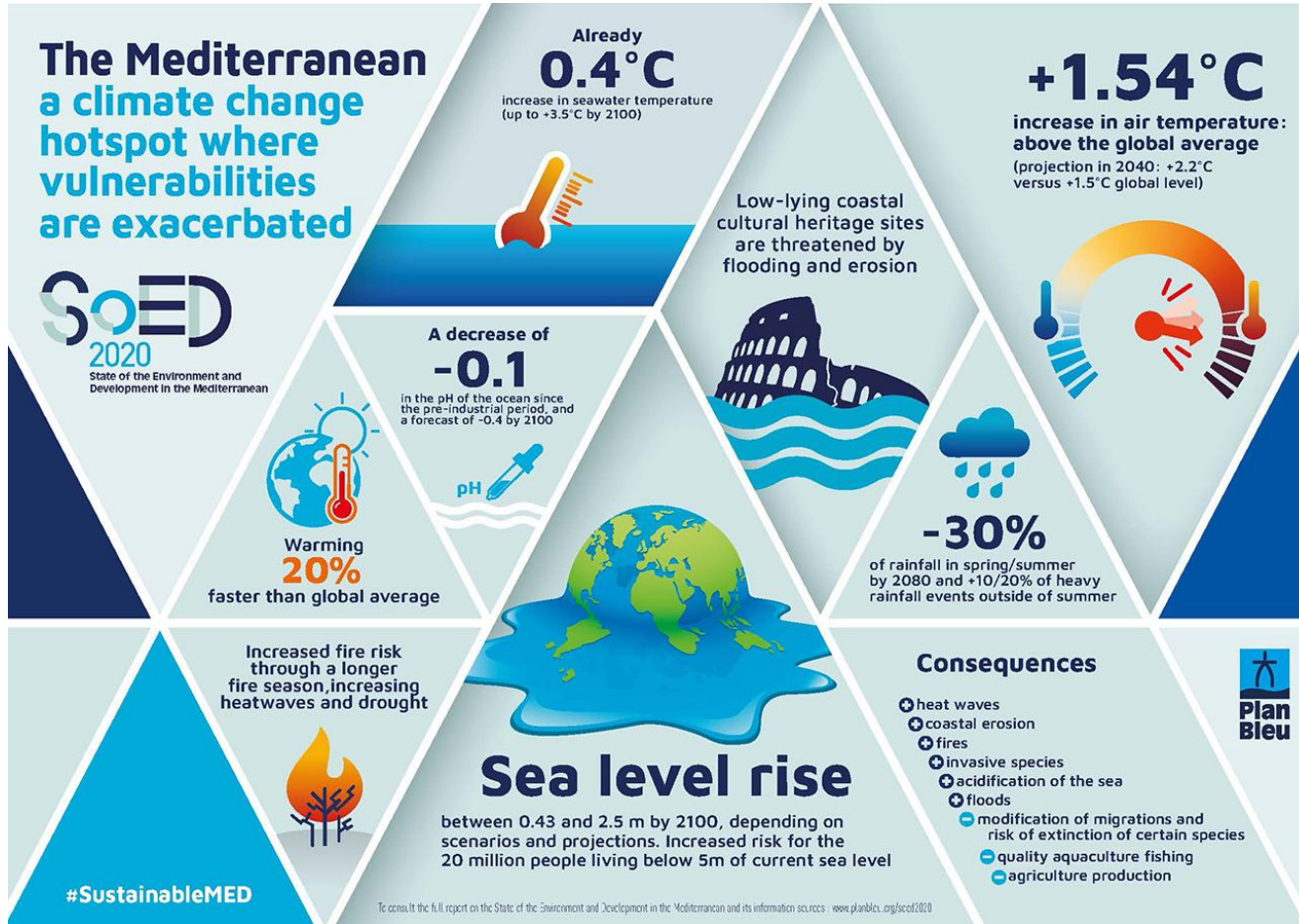
Sacramento, CA

Washington, DC

Τι κάνει η κλιματική αλλαγή στην περιοχή μας;

Αυξάνει τη θερμοκρασία και αυξάνει και την πιθανότητα επεισοδίων βροχής μεγάλης έντασης.

Πόσους αφορά ο συνδυασμός αστικού κλίματος και κλιματικής αλλαγής; Ποιο είναι το αποτέλεσμα αυτού του συνδυασμού;

- Αύξηση συχνότητας και έντασης θερμικού στρες.
- Αύξηση συχνότητας και έντασης πλημμυρικών φαινομένων.

Heatwaves

Country	Loss 2023 (million €)	Total Loss 1980-2023 (million €)	Loss per Capita (€)
Italy	15,741 ²	133,934 ³	2,311 ⁴
Slovenia	9,935 ²	17,484 ³	8,693 ⁴
Spain	7,132 ²	95,966 ³	2,258 ⁴
Greece	3,872 ²	16,350 ³	1,548 ⁴
France	3,130 ²	129,897 ³	2,092 ⁴
Germany	2,163 ²	180,372 ³	2,225 ⁴

Floods

Total urban flood cost EU 2013-23

125.8 bn€

¹

Costliest year for floods

2021

¹

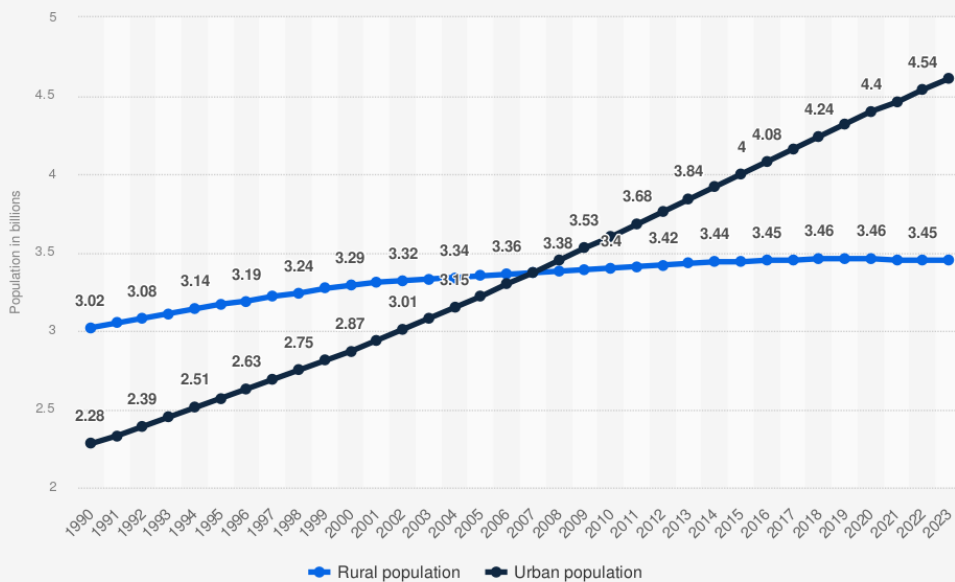
Flood losses in 2021

48 bn€

¹

icharalamp@aua.gr

Global urban and rural population worldwide from 1990 to 2023 (in billions)

Sources
World Bank; United Nations
© Statista 2025

Additional Information:
Worldwide; World Bank; United Nations; 1990 to 2023

statista

Ποια είναι η θεραπεία και γιατί;

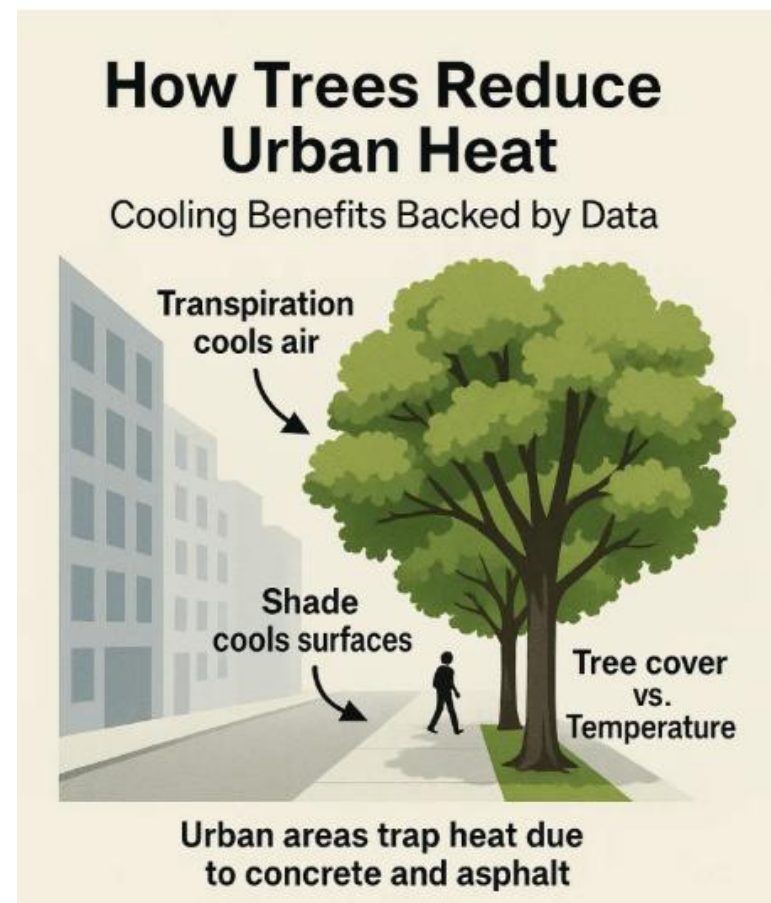

Αύξηση βλάστησης και ακάλυπτου εδάφους στο αστικό περιβάλλον.

- Καταναλώνει εισερχόμενη ακτινοβολία (~ 15%) και την κάνει μάζα (που σκιάζει και διαπνέει).
- Σκιάζει (μειώνει την έκθεση των θερμαντικών επιφανειών στην ηλιακή ακτινοβολία).
- Δεν υπερθερμαίνεται.
- Δροσίζει.
- Αντλεί νερό από μεγαλύτερα βάθη και το διαπνέει στην ατμόσφαιρα.

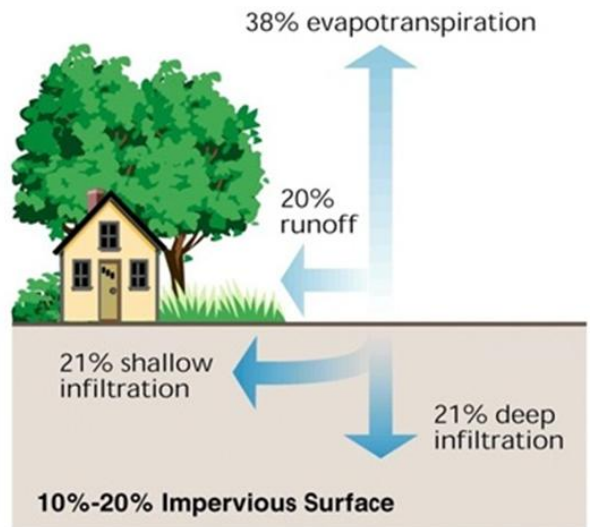
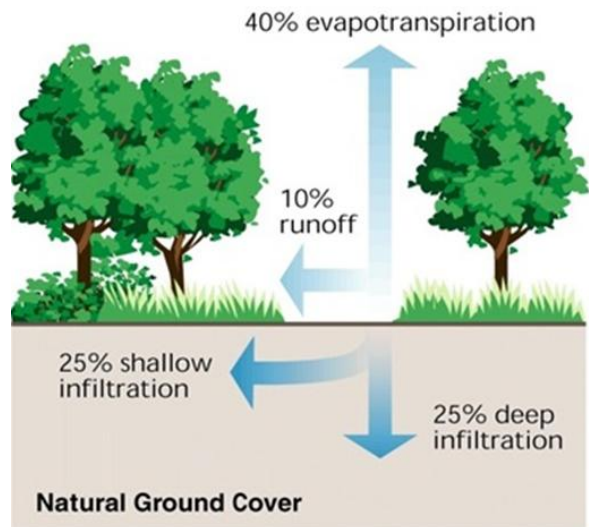
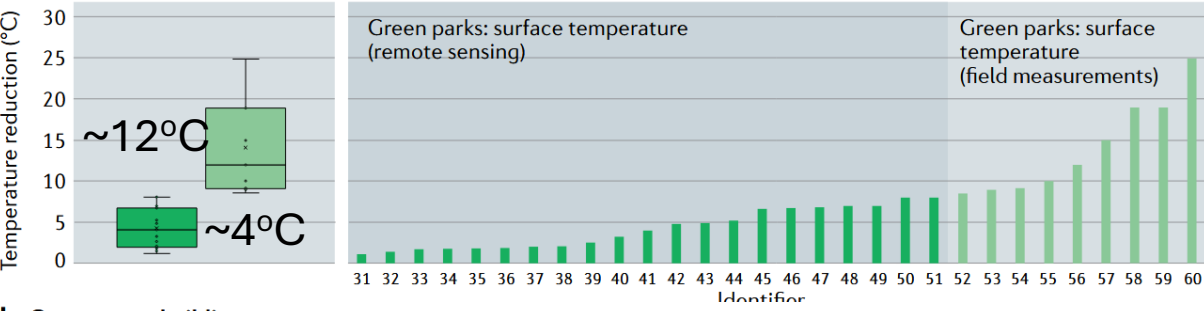
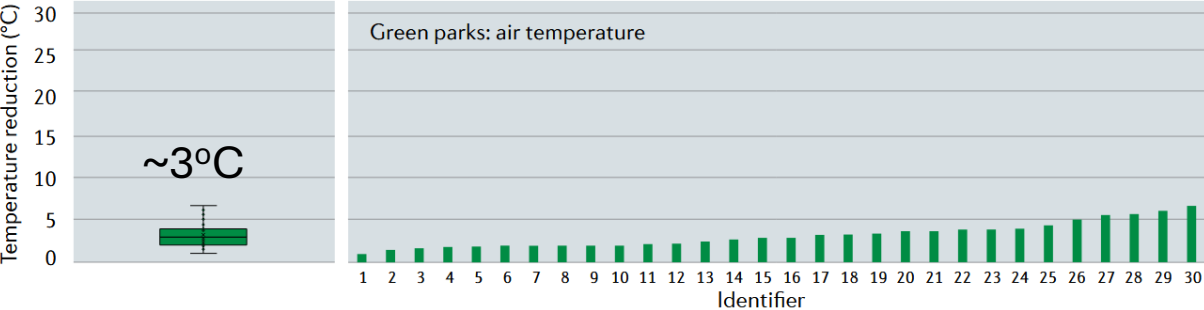
Πως δουλεύει η βλάστηση;

Μηχανισμός	Διαδικασία	Τυπικό αποτέλεσμα ψύξης
Σκίαση	Η κόμη των δέντρων εμποδίζει την ηλιακή ακτινοβολία να φτάσει σε κτίρια, δρόμους και πεζούς.	Μείωση θερμοκρασίας επιφανειών 10–25 °C και αέρα 1–3 °C τοπικά.
Εξατμισοδιαπνοή	Τα φυτά απελευθερώνουν υδρατμούς μέσω των στομάτων. Η εξατμηση καταναλώνει θερμότητα (λανθάνουσα θερμότητα).	Μείωση θερμοκρασίας αέρα 1–5 °C , ανάλογα με την πυκνότητα της βλάστησης και τη διαθεσιμότητα νερού.
Υψηλότερο Albedo (Ανακλαστικότητα)	Οι φυτεμένες επιφάνειες αντανακλούν περισσότερη ηλιακή ακτινοβολία σε σχέση με σκοτεινά υλικά όπως η άσφαλτος.	Μικρότερη απορρόφηση θερμότητας και χαμηλότερη θέρμανση επιφανειών.
Μικρότερη αποθήκευση θερμότητας	Το έδαφος και η βλάστηση αποθηκεύουν λιγότερη θερμότητα από τα δομικά υλικά των πόλεων.	Μείωση της έντασης της αστικής θερμικής νησίδας κατά τη διάρκεια της νύχτας.

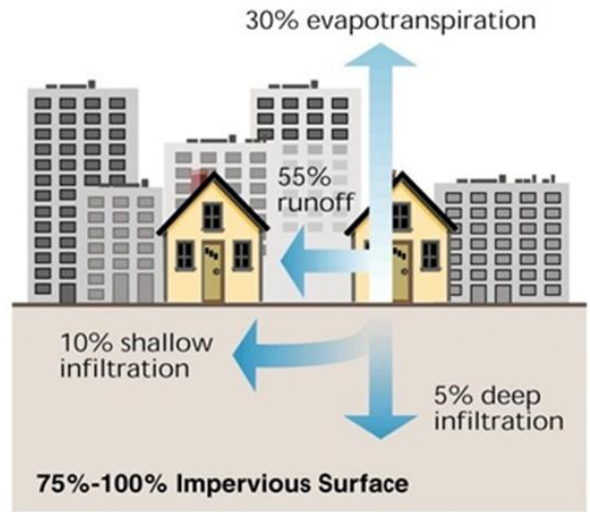
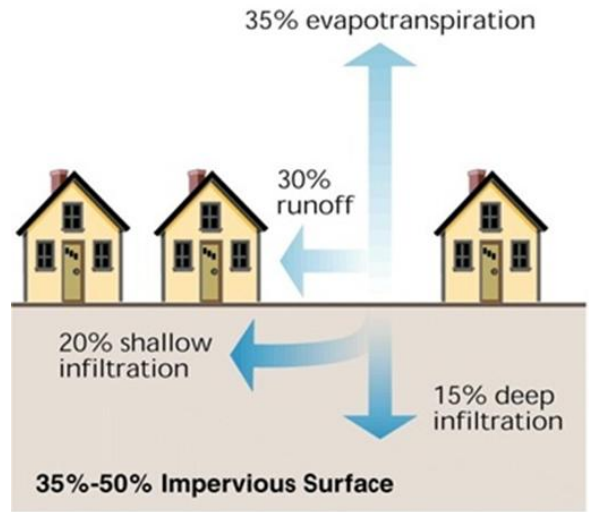
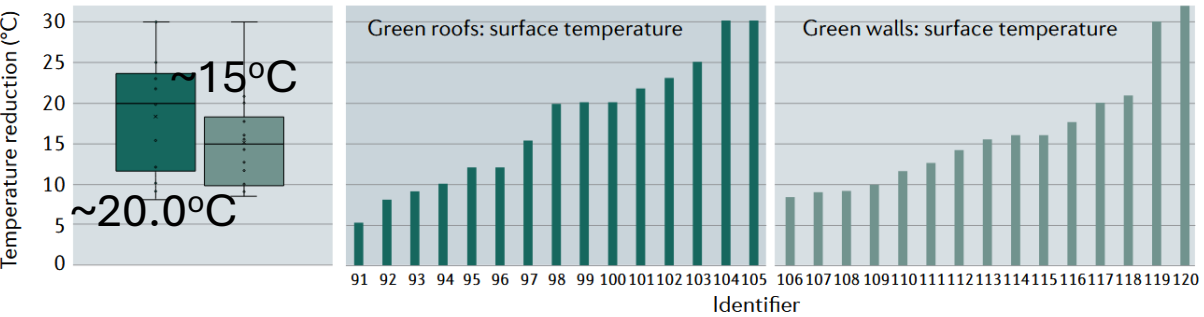
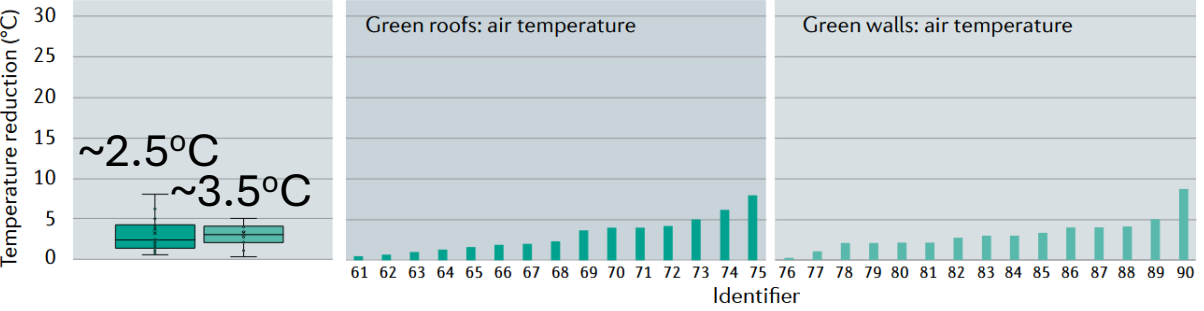

Πόσο καλύτερα;

a Greenery on the ground

b Greenery on buildings

Πόσο καλύτερα;

Study / Location	Green Infrastructure Type	Cooling Effect	Economic Benefit (Cooling-related)	Metric
11 UK city regions	Urban green & blue infrastructure (parks, gardens, woodland)	~0.64–0.89 °C urban cooling	£24.55 million over 10 years	Avoided labour productivity losses during hot days
London, UK	Urban green infrastructure	Cooling during hot year (2015)	£13.97 million in one year	Avoided heat-related productivity loss
European Union (scenario study)	Large-scale urban greening	Reduced building cooling demand	92 TWh energy saved per year (~€364 billion NPV)	Reduced cooling energy demand
Generic urban tree planting	Urban trees near buildings	Up to 30 % reduction in AC costs	Household electricity savings	Reduced cooling demand
Rainbow Junction South Africa	1,000 additional trees	Cooling of urban microclimate	156,000 kWh saved (~\$3.82 million annually)	Reduced air-conditioning energy
Multiple cities (green roofs)	Green roofs	Reduced heat gain	15–45 % reduction in cooling energy	Building-scale cooling cost savings
Kochi, India (park study)	339 urban trees	Reduced heat island effect	13,400 kWh electricity saved annually	Building cooling demand reduction

Τι δεν πρέπει να γίνει;

- Αύξηση της πυκνότητας δόμησης → Εγκλωβίζει τη θερμότητα που παράγεται.
- Αύξηση του ύψους των κτηρίων → Εμποδίζει τη δυνατότητα ψύξης της πόλης και εκθέτει δομικά υλικά στον ήλιο.
- Αύξηση του συντελεστή κάλυψης των οικοπέδων → Αυξάνει την επιφάνεια που προκαλεί θέρμανση και παράγει θερμότητα.
- Αύξηση των αδιαπέραστων επιφανειών στον ακάλυπτο χώρο των οικοπέδων → Αυξάνει τις επιφάνειες που παράγουν θερμότητα.

Τι πρέπει να γίνει;

- Αύξηση του πράσινου στο δημόσιο χώρο (που προσφέρει σκιά και καλύπτει δομικά υλικά) → απορροφά τη μικρού μήκους κύματος ακτινοβολία και μειώνει τη διαθέσιμη ακτινοβολία που θα προκαλέσει θέρμανση.
- Αύξηση του ιδιωτικού χώρου με πράσινο και γυμνό έδαφος ή πορώδεις επιφάνειες.
- Μείωση δημοτικών τελών όσο αυξάνει το ιδιωτικό πράσινο.
- 2021 Ολλανδία, Καμπάνια «Σπάστε το πλακόστρωτο».

Ο Στόχος είναι ένας: Μεταξύ ηλιακής ακτινοβολίας και δομικού υλικού να παρεμβάλλεται βλάστηση.

Τι να πάρετε μαζί σας;

- Η ηλιακή ακτινοβολία πάνω στα υλικά προκαλεί την εκπομπή θερμότητας.
- Η πόλη από τη φύση της έχει πολλά υλικά που βοηθούν τη θέρμανση.
- Η βλάστηση είναι το μόνο υλικό που «τρώει» την ακτινοβολία και δεν την κάνει θερμότητα, αλλά την κάνει φυτική μάζα.
- Ο μόνος τρόπος για να μειωθεί η θερμοκρασία σε μια πόλη είναι να αυξηθεί η βλάστηση που προσφέρει σκιά σε επιφάνειες που θα εκπέμπουν θερμότητα.
- Ο κλιματισμός ψύχει παροδικά τον κλειστό χώρο προσφέροντας στο εξωτερικό περιβάλλον την θερμότητα του εσωτερικού χώρου, μαζί με την θερμότητα που παράγει η λειτουργία του. Δηλαδή θερμαίνει περισσότερο την πόλη.
- Όσο και αν μονώσουμε τα κτήρια, η θερμότητα θα περάσει μέσα σε αυτά.
- Αν τα προγράμματα εξοικονομώ δεν συνδυαστούν με προγράμματα μείωσης της θερμοκρασία της πόλης δεν θα έχουν κανένα ουσιαστικό μακροχρόνιο αποτέλεσμα.
- Η αστική βλάστηση είναι εξοπλισμός όπως είναι στο σύστημα ύδρευσης, αποχέτευσης και το οδικό δίκτυο.

Πηγές

- <https://www.euronews.com/my-europe/2025/08/20/why-brussels-doesnt-hate-air-conditioning-but-europe-still-struggles-with-it>
- <https://www.rff.org/publications/explainers/urban-heat-islands-101/>
- Air-conditioning anthropogenic heat in high-density residential areas: Spatial patterns and impacts, Energy and Buildings, <https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2024.114406>
<https://www.meteo.gr/graphics/extreme/High-impact-weather-events-Societal-Impacts.pdf>
- Khan, H., 2022. On the climatic synergies at the local, regional, and global scales. The impact on the built environment. <https://doi.org/10.26190/unsworks/24459>
- Dermosinoglou, A., Petropoulos, G.P., 2024. Exploring long term Impervious Surface Areas (ISA) dynamics using Landsat imagery, Machine Learning and GEE: The case of Attica, Greece. Remote Sensing Applications: Society and Environment 36, 101338. <https://doi.org/10.1016/j.rsase.2024.101338>
- Kotroni, V., Bezes, A., Dafis, S., Founda, D., Galanaki, E., Giannaros, C., Giannaros, T., Karagiannidis, A., Koletsis, I., Kyros, G., Lagouvardos, K., Papagiannaki, K., Papavasileiou, G., 2025. Long-Term Statistical Analysis of Severe Weather and Climate Events in Greece. Atmosphere 16, 105. <https://doi.org/10.3390/atmos16010105>
- Wong, N.H., Tan, C.L., Kolokotsa, D.D., Takebayashi, H., 2021. Greenery as a mitigation and adaptation strategy to urban heat. Nat Rev Earth Environ 2, 166–181. <https://doi.org/10.1038/s43017-020-00129-5>
- Akbari, H., 2002. Shade trees reduce building energy use and CO2 emissions from power plants. Environmental Pollution 116, Supplement 1, S119–S126. [https://doi.org/10.1016/S0269-7491\(01\)00264-0](https://doi.org/10.1016/S0269-7491(01)00264-0)

Πηγές

- Jones, L., Fletcher, D., Fitch, A., Kuyler, J., Dickie, I., 2024. Economic value of the hot-day cooling provided by urban green and blue space. Urban Forestry & Urban Greening 93, 128212. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2024.128212>
- Quaranta, E., Dorati, C., Pistocchi, A., 2021. Water, energy and climate benefits of urban greening throughout Europe under different climatic scenarios. Sci Rep 11, 12163. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-88141-7>
- Anderson, V., Gough, W.A., 2022. Nature-based cooling potential: a multi-type green infrastructure evaluation in Toronto, Ontario, Canada. Int J Biometeorol 66, 397–410. <https://doi.org/10.1007/s00484-021-02100-5>